

6. MESURES URGENTS PER A LA MILLORA DEL SISTEMA EDUCATIU.

Resumint els aspectes més destacats en els capítols anteriors, el Consell Escolar de les Illes Balears esmenta aquelles qüestions que encapçalarien un paquet de mesures urgents dirigides a millorar la situació del nostre sistema educatiu.

Finançament.

Els pressuposts de la Conselleria d'Educació i Cultura de 2007 experimentaren un increment del 6,64 % respecte del curs anterior, tot i això hauria d'augmentar encara més el finançament de l'educació no universitària tenint presents les singularitats de cada illa, l'augment de la població i l'augment de la població estrangera en edat d'escolarització obligatòria. En qualsevol cas, el percentatge d'inversió en educació s'hauria d'incrementar fins al 6% del PIB.

Abandonament d'estudis.

Tot i l'augment de la matrícula a l'ensenyament obligatori, és perceptible la pèrdua progressiva d'alumnat tant a ESO com a les etapes postobligatòries. En general, la taxa d'abandonament d'estudis és alta, quedant més palesa en els cicles formatius de grau mitjà i superior. Segueix pendent una política efectiva per afrontar el problema de l'abandonament d'estudis abans dels 24 anys. Cal dirigir a la pràctica mesures correctores dirigides a recuperar matrícula tant a ESO com als ensenyaments postobligatoris. En el plec de mesures correctores s'han de tenir presents les noves necessitats del sistema productiu i adaptar-les als estudis de formació professional.

Fracàs escolar.

En capítols anteriors s'han pogut detectar diferències significatives en els resultats de promoció dels alumnes en els centres públics, concertats i privats. En contraposició trobam que els resultats que ofereixen proves externes -com la de l'IAQSE¹³¹- indiquen que els nivells de coneixements de l'alumnat són molt semblants, amb independència de la titularitat de centre. Això podria indicar que les causes del fracàs escolar poden estar relacionades amb aspectes de caràcter socioeconòmic, d'absentisme i conflictivitat, per la qual cosa les administracions haurien de preveure els recursos humans i materials que permetessin la recuperació d'aquest sector de l'alumnat, així com preveure les situacions de risc que es poguessin produir.

Ràtios.

Els desequilibris en les ràtios que afecten les diferents etapes, així com centres segons la seva titularitat i illes, fan recomanable dur a la pràctica mesures correctores. El Consell Escolar de les Illes Balears ja s'ha pronunciat respecte d'aquesta qüestió i ha fet les recomanacions oportunes per a les etapes preobligatòria, obligatòria i postobligatòria que són les següents:

Educació infantil-1: 8 alumnes (de 0 a 2 anys); 12 alumnes (d'1 a 3 anys).

Educació infantil-2 i primària: 20 alumnes

ESO: 25 alumnes

Batxillerat: 30 alumnes.

Alumnat estranger.

L'alumnat estranger s'ha incrementat els darrers cursos. A les Illes Balears hi ha al voltant de 20.000 alumnes estrangers originaris de 91 nacionalitats diferents, gairebé la meitat dels quals no tenen per llengua materna alguna llengua romànica, la qual

¹³¹ Avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006. IAQSE.

cosa és una dificultat escolar afegida quan l'alumnat s'incorpora a nivells d'ESO, batxillerat o cicles formatius. Es detecta un estancament de la matrícula de l'alumnat estranger en els centres concertats, així com un increment notable en els centres públics, situació que es dona a totes les etapes. Aquesta distribució desigual de l'alumnat faria necessària una distribució més equitativa entre centres públics i concertats que permetés compensar el desequilibri actual i afavorir la integració.

Infraestructures i mapa escolar.

L'actual distribució de la població, amb l'augment demogràfic de les localitats i l'aparició de nous nuclis urbans, i el corresponent augment de la població escolar de diferents etapes educatives, fa imprescindible una revisió de les noves necessitats d'infraestructures educatives i la seva ubicació. Això implica l'elaboració d'un mapa escolar consensuat amb els sectors de la comunitat educativa, capaç de cobrir les necessitats a mig i llarg termini. Aquesta previsió hauria de tenir en compte el repartiment equitatiu de l'alumnat nouvingut, el de necessitats educatives especials i el de compensació educativa. Seria recomanable que els nous centres fossin dissenyats com a models integrals de les diferents etapes educatives. Les necessitats sociolaborals de les Illes Balears estan en evolució constant i fan imprescindible que l'oferta educativa s'hi adapti, especialment en els cicles formatius de formació professional, de les escoles oficials d'idiomes i de l'ensenyament de persones adultes.

Serveis complementaris.

Els serveis complementaris que ofereixen els centres educatius és desigual i en el decurs de l'informe ha quedat evident el seu ús i les mancances. Els centres educatius haurien d'oferir, de manera generalitzada i independentment de la seva etapa i titularitat, els serveis de menjador, transport i escola matineria, per tal de garantir aquests serveis a tot l'alumnat.

Professorat interí de l'ensenyament públic.

A les Illes Balears, el percentatge de plantilla interina de l'ensenyament públic és el més alt de tot l'estat, essent especialment alt entre el professorat d'educació secundària a Menorca i les Pitiüses; alhora hi hagué un descens d'oferta pública d'ocupació en el curs 2006/07 respecte del curs anterior, molt evident en el cos de mestres i en el de formació professional. Aquesta realitat obliga a l'arbitri de mesures contundents dirigides a solucionar l'actual situació, amb més oferta pública de places docents, tenint en compte la situació de cada illa i les necessitats de les diferents especialitats dels cossos.

Formació del professorat.

La millora de la qualitat de l'educació i l'adaptació a les noves situacions educatives estan directament relacionades amb la formació permanent del professorat. S'ha d'augmentar l'oferta de cursos de formació, adaptada als actuals reptes i a les situacions previsibles, d'acord amb els canvis socials que es produeixen, per poder garantir la qualitat de l'ensenyament i la millora del sistema educatiu, prioritzant els cursos de formació en centres per a millorar els seus resultats acadèmics i cobrir les seves necessitats educatives.

Educació ambiental.

La comunitat educativa s'ha de comprometre en l'educació per a la sostenibilitat mediambiental, fomentant actituds positives i compromeses envers l'entorn, incorporant pràctiques de racionalització dels recursos naturals: reducció, reutilització, reciclatge i consum responsable.

Valoració social de l'educació.

L'educació és una responsabilitat social que implica els diferents agents que hi participen directament i la societat en general. Aquesta és una realitat inqüestionable que hom no pot defugir. Cal, per tant, la valoració, sensibilització i participació en el sistema educatiu que garanteixi l'educació i la formació de la societat futura en els valors humans.

Essent els pares i mares membres actius i responsables del procés educatiu dels seus fills i filles, cal que l'Administració faciliti la seva formació i participació, com per exemple impulsant la creació d'escoles de pares i mares, potenciant l'associacionisme dels pares i mares, impulsant lleis governamentals que potenciïn la conciliació laboral i tenir possibilitat d'assistir a les reunions de tutories que es convoquin, elaborant mesures de participació activa dins el procés educatiu (consells escolars, comissions d'absentisme escolar, comissions d'escolarització...).

Coeducació.

Aplicació efectiva en el sistema educatiu de les Illes Balears dels principis de coeducació, igualtat entre ambdós sexes i no discriminació per raons de gènere, en compliment del que estableixen sobre aquests aspectes la LOE, la Llei integral contra la violència de gènere 1/2004, la Llei orgànica per a la igualtat 3/2007 i la Llei autonòmica per a la dona 12/2006. Entre altres mesures s'hauria de:

- Elaborar un pla d'igualtat a la Conselleria d'Educació i Cultura.
- Creació de plans d'igualtat en els centres escolars que inclourien un pla de prevenció per a la violència de gènere.
- Realitzar campanyes de sensibilització sobre temes d'igualtat.
- Augmentar la formació en igualtat i coeducació per al professorat en els centres de professorat.
- Anomenar una persona responsable dels temes d'igualtat en els consells escolars de centre, amb disminució horària i amb oferta de formació.
- Incloure en els objectius de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar el principi d'igualtat entre ambdós gèneres, la no discriminació per raó de sexe i la prevenció de la violència masclista.
- Revisió de texts escolars i material didàctic en clau no sexista.
- Vetllar per l'ús d'un llenguatge no sexista.